

Ewelina Tomczyk

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

AKTYWNA TURYSTYKA SPORTOWA JAKO AKTUALNIE CORAZ BARDZIEJ POPULARNA FORMA SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU

Streszczenie. Turystyka sportowa jest zjawiskiem powszechnym i znanym od wieków. W ciągu ostatnich kilku dziesięcioleci wyodrębniony został podział na bierną i aktywną turystykę sportową. W związku z rosnącym zainteresowaniem aktywnością fizyczną opisany zostanie udział w różnego rodzaju zawodach sportowych dostępnych dla osób uprawiających sport amatorsko. Autorka w niniejszym artykule naukowym przybliży zjawisko turystyki sportowej w jej aktywnej formie, zarówno w bliższym, jak i dalszym zakresie. Przedstawione zostaną jej najpopularniejsze formy opisane na wybranych przykładach. Wskazana zostanie rosnąca popularność aktywnej turystyki sportowej oraz ogólne efekty takiej turystyki w różnorodnych dziedzinach. Aktywna turystyka sportowa przedstawiona zostanie również jako nowoczesne narzędzie marketingowe.

Słowa kluczowe: sport masowy, aktywna turystyka sportowa, turystyka sportowa, zawody sportowe, imprezy sportowe

ACTIVE SPORTS TOURISM AS CURRENTLY AN INCREAS- INGLY POPULAR FORM OF SPENDING FREE TIME

Abstract. Sports tourism is a widespread phenomenon and it is known from ages. Over the past few decades, the division into passive and active sports tourism has been separated. Due to the growing interest in physical activity in this article will be described a participation in various sports competitions which are available for people practicing amateur sports. The author will bring closer the phenomenon of sport tourism in its active form, both in a closer and further range. The author will present the most popular forms and will describe it on selected examples. Will be indicated the growing popularity of active sports tourism and the general effects of such tourism in various areas. Active sports tourism will also be presented as a modern marketing tool.

Keywords: mass sport, active sports tourism, sports tourism, sports competitions, sporting events.

„Życie ludzkie to jakby olbrzymie zawody sportowe, których jesteśmy zarówno widzami, jak i uczestnikami”

A. Gołubiew¹

Wstęp

Aktywny tryb życia w dzisiejszych czasach zyskał, i wciąż zyskuje, coraz liczniejszą grupę zwolenników. Ze sportem mamy do czynienia nie tylko podczas zorganizowanych, dużych widowisk, jak igrzyska olimpijskie czy mistrzostwa świata w różnych dziedzinach. Ze sportem spotykamy się na co dzień w sklepach, gdzie z okładek kolorowych magazynów patrzą na nas znane osoby zachęcające do zdrowszego trybu życia, w klubach fitness, gdzie uzyskać możemy różnorakie porady jak zyskać lepszą sylwetkę i samopoczucie, ale także na ulicach dużych miast, gdzie spotykamy coraz większą liczbę rowerzystów lub mijających nas biegaczy.

Zasadniczym pytaniem jest, dlaczego cały świat nagle zaczął o siebie dbać w kontekście rozwoju fizycznego. Obok zwolenników tzw. *fast food-ów* mamy dziś równie szeroką rzeszę osób krytykujących żywność o niskiej jakości i promujących warzywa, owoce, białko i zdrowe węglowodany. Czy bycie tzw. *fit* to tylko przejściowa moda, czy zjawisko o dużo głębszym podłożu, będące efektem coraz większej świadomości konsumentów zwracających uwagę na to, co przy sklepowej półce wkładają do koszyka? Aktywny tryb życia to nie tylko sportowe ubrania i wizyty na siłowni. Dziś wiąże się z tym coraz silniej zmiana podejścia do wielu innych sfer życia. Osoby aktywne fizycznie nie tylko trenują raz na jakiś czas w klubie sportowym czy biegają w lesie. Jednostki, które bardziej niż inne upodobały sobie aktywność fizyczną jako swój sposób na życie, dostosowują również, a może przede wszystkim, swój wolny czas pod kątem możliwości uprawiania sportu. Dzięki postępującej globalizacji nie ogranicza się to tylko do wycieczek na siłownię, ale także do planowania wakacji np. w górach, gdzie można będzie odpoczywać podczas wspinaczek lub długich spacerów. Obok tego typu aktywności na popularności zyskują coraz liczniejsze imprezy sportowe, będące okazją do rywalizacji nie tylko na poziomie profesjonalnym.

Z powodu coraz szerszego zainteresowania sportem pojawiło się dla niego miejsce także w nauce. Co prawda w literaturze przedmiotu nie poświęca się wiele opracowań temu tematowi, nie dostrzegając dużej potrzeby jego omawiania. Pomimo istnienia zjawiska od zarania dziejów dopiero w ubiegłym stuleciu znajdujemy próby jego definiowania. Na potrzeby artykułu możemy przyjąć najprostszą, a zarazem najbardziej trafną definicję, mianowicie iż „turystyka sportowa” to nic więcej jak opuszczenie swego miejsca pobytu stałego i przebywanie przez jakiś czas w innym, obcym ze względów sportowych².

Z czasem zaczęto dostrzegać różne motywy wyjazdów sportowych. Przede wszystkim jest to chęć śledzenia zmagania w zorganizowanych, dużych widowiskach sportowych,

¹ A. Gołujew, *Listy do przyjaciela. Gdy chcemy się modlić*, Kraków 1987, s. 110.

² M. Kazimierzczak, E. Malchrowicz – Moško, *Turystyka sportowa – specyfika i trendy rozwojowe*, [w:] *Folia Turistica nr 28 – 2013*, Kraków 2013, s. 72.

jak Igrzyska Olimpijskie, Mistrzostwa Świata lub Europy, a także zawody rangi państwowej oraz dopingowanie sportowców. Jednakże, jak zostało wspomniane w pierwszym akapicie artykułu, aktualnie rywalizacja sportowa nabiera coraz większego znaczenia i popularne stają się zmagania amatorskie. Z roku na rok organizuje się coraz więcej zawodów otwartych, dostępnych dla szerokiej grupy osób chętnych, a jedynym warunkiem jest potwierdzenie braku przeciwwskazań lekarskich dla uprawiania danego typu aktywności.

Turystyka sportowa zyskuje na znaczeniu i nie oznacza już tylko biernego przyglądania się zmaganiom sportowym innych. Poprzez popularyzację sportu coraz częściej podróżuje się w celu udziału aktywnego w różnego rodzaju eventach. W niniejszym artykule omówione zostanie zjawisko turystyki sportowej w aktywnym zakresie oraz przedstawione zostanie jej znaczenie w globalizującym się świecie. Czy jest to trend zwykły, który nie tylko utrzyma się w kolejnych latach, ale będzie zyskiwał na popularności, czy tylko przejściowa moda? Czy i jakie skutki pociąga za sobą zwiększona mobilność jednostek trenujących, oraz przede wszystkim czy jest to zjawisko korzystne i dla kogo?

Turystyka sportowa – proveniencja i rodzaje

Sport zajmuje istotne miejsce w życiu człowieka od najdawniejszych czasów. Utrzymywanie odpowiedniego wytrenowania ciała zapewniało wysokie miejsce w hierarchii społecznej już w starożytnej Sparcie, gdzie obywatel musiał być zdrowy i silny, i taka definicja obywatela dotyczyła nie tylko mężczyzn, ale i kobiet. Historie o walecznych Amazonkach również potrafią przypomnieć sobie wszyscy. Sprawne ciało zapewniało możliwość nie tylko zdobycia pożywienia, ale też obronienia się przed ewentualnym wrogiem.

Z czasem kult ciała zaczął ewoluować. Najstarszym wydarzeniem sportowym o szerokim zasięgu są oczywiście igrzyska olimpijskie, rozgrywane co cztery lata w Olimpi. Było to wielkie widowisko organizowane ku czci boga Zeusa, i wiązało się z oddaniem hołdu najwyższemu z bogów. Na czas igrzysk przerywano wojny i cały kraj skupiał się na zmaganiach swoich herosów. Podróże odbywali nie tylko sami zawodnicy, ale i obywatele wiedzeni chęcią zobaczenia na własne oczy wszystkich rodzajów rywalizacji. Zwycięzca zdobywał wielką sławę i uszanowanie nie tylko dla siebie, ale i swojego miasta, które mogło czuć się bezpieczne mając w swych murach takiego obrońcę³.

Kolejnym wielkim wydarzeniem kulturowym do dnia dzisiejszego, a mającym podstawy w starożytności, jest oczywiście bieg maratoński. Zgodnie z legendą posłaniec Filippides w 490 roku p.n.e. przebiegł dystans 42,195 km, aby obwieścić Grekom zwycięstwo w bitwie z Persami, i jednocześnie ostrzec ateńczyków, iż zbliża się ku nim flota perska⁴. Do dnia dzisiejszego marzeniem większości biegaczy jest ukończenie tzw. dystansu królewskiego, a biegi maratońskie organizowane są na całym świecie.

Zainteresowanie sportem w formie czynnej i biernej istnieje więc w tradycji społecznej od zamierzchłych czasów. Nawet na powyższym przykładzie możemy rozróżnić dwie

³ J. Łanowski, *Święte igrzyska olimpijskie*, Poznań 2000.

⁴ Herodot, *Dzieje*, księga VI.

podstawowe formy podróży związane z aktywnością sportową – formę bierną i formę czynną.

Bierna turystyka sportowa, inaczej pasywna, wiąże się z chęcią udziału w widowiskach sportowych bez aktywnego w nich udziału. Turysta podróżuje ze względów emocjonalnych i pragnie uczestniczyć w wydarzeniu wyłącznie w roli widza⁵. Dodatkowym motywem może być tutaj, oprócz emocji związanych z samym sportem, chęć wspierania i kibicowania sportowcom podziwianym, bądź uznawanym za „swoich”, czyli np. rodaków rywalizujących na arenie międzynarodowej. Odmianą biernej turystyki sportowej może być także podróż w celu zwiedzenia atrakcji sportowych takich, jak np. wystawy lub muzea sportowe, lub inne obiekty historyczne łączące się ze sportem. Taki rodzaj turystyki nazywany jest turystyką sportową nostalgiczną lub sentymentalną⁶.

Obok turystyki biernej wyróżniana jest również aktywna turystyka sportowa, zakładająca czynny udział turysty w danym wydarzeniu sportowym, lub po prostu podróż w celu uprawiania sportu / innej wybranej formy ruchu. Jest to pojęcie najszersze, określające ogólnie wyjazdy w celu podejmowania aktywności rekreacyjnej. Co istotne, nie podkreśla się tutaj konieczności posiadania specjalistycznego sprzętu bądź określonej kondycji psychofizycznej lub umiejętności⁷. Dalej wyróżnić można podział aktywnej turystyki sportowej na turystykę ekstremalną, przejawiającą się w uprawianiu sportów ekstremalnych, nastawieniem na silne doznania psychofizyczne a nierzadko również wyczerpaniem organizmu, oraz turystykę kwalifikowaną, określaną też mianem specjalistycznej, która oznacza ukierunkowanie na jedną wybraną dziedzinę sportu i specjalizację w niej. Miała stanowić przeciwieństwo turystyki masowej⁸.

Na potrzeby niniejszego artykułu przyjęte zostanie ogólne rozumienie turystyki sportowej aktywnej, a zwłaszcza jej rekreacyjny i amatorski aspekt. Nawiązując do zagadnienia popularyzacji zdrowego trybu życia oraz coraz szerszego zainteresowania aktywnym spędzaniem czasu przedstawione zostaną ogólnodostępne zawody i wydarzenia sportowe charakteryzujące się otwartością i łatwością dostępu, a także omówione zostaną ogólne efekty, jakie można zaobserwować na podstawie dotychczasowych trendów w tym zakresie.

Przejawy aktywnej turystyki sportowej w XXI wieku

Uprawianie sportu od zawsze wywołuje silne emocje zarówno wśród osób czynnie go uprawiających, jak i widzów. Wraz ze wzrostem świadomości obywateli w zakresie tzw. chorób cywilizacyjnych, sport stał się niejako remedium na wszelkie zło wywoływane przez negatywne skutki rozwoju przemysłowego. Nie tylko lekarze i specjaliści zalecają

⁵ A. Hadzik, *Turystyka sportowa ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowych widowisk sportowych*, Katowice 2014, s. 14.

⁶ H. J. Gibson, *Sport tourism: a critical analysis of research*, Sport Management Review 1998, s. 45.

⁷ J. Mokras – Grabowska, *Aktywne formy turystyki – motywacje i poziom kwalifikacji uczestników. Podejście koncepcyjne i empiryczne*, [w:] *Turystyka sportowa. Społeczno – kulturowy potencjał i perspektywy rozwoju*, Poznań 2015.

⁸ Tamże, s. 30.

ruch i zdrowy tryb życia w celu zachowania młodości i sprawności na długie lata. Trend rozpowszechnił się również na wszelkie pozostałe dziedziny życia społecznego, co jest wykorzystywane w środkach masowego przekazu. Ma to swoje dobre i złe strony. Sama popularyzacja sportu jest czymś niewątpliwie pozytywnym, a ruch w każdej formie i wzrost świadomości konsumenckiej należy do zjawisk pożądanych. Niestety chęć zarobku powoduje tworzenie np. przez koncerny farmaceutyczne różnego rodzaju preparatów mających w cudowny sposób wywołać efekty podobne jak godziny wyrzeczeń i treningów. Tak samo wśród sportowców znane są nielegalne środki dopingu, wywołujące np. nienaturalny przyrost masy mięśniowej lub zwiększoną wydolność organizmu⁹. Jest to jednak odrębnym tematem.

Popularyzacja sportu jako najprostszego i najłatwiej dostępnego sposobu na dobre samopoczucie ma swoje konsekwencje nie tylko w życiu prywatnym społeczeństwa. Zaobserwować można zwiększone pojawianie się nowych obiektów sportowych, jak siłownie, kluby fitness czy hale sportowe. Zgodnie z prawami rynkowymi popyt kształtuje podaż. Zwiększa się nie tylko zasięg i dostępność usług, ale też ich rodzaj. Dzięki tak dużemu zainteresowaniu aktywnością pojawiają się coraz to nowe rodzaje zajęć, jak np. zumba czy treningi na trampolinach.

Nieziemiennie jednak to bieganie uznawane jest za najprostszą i najłatwiej dostępną dyscyplinę sportu. Na ulicach miast spotkać można coraz większą liczbę osób oddających się tej czynności, jak również jest możliwe do zaobserwowania w planach zagospodarowania miast wytyczanie nowych ścieżek biegowych lub rowerowych. Zgodnie z tą tendencją powstawać zaczęły imprezy biegowe dla amatorów. Różnorodność tras i dystansów przyciąga coraz większą liczbę zainteresowanych, wywołując efekt tzw. kuli śnieżnej – gdy coraz więcej osób ma możliwość poczuć smak rywalizacji ukoronowanej wręczeniem medalu na mecie, tym więcej osób zaczyna rozważać wybór tego typu aktywności¹⁰.

Biegi maratońskie nawiązujące do tradycji organizowane są od lat i znane są na całym świecie, jednakże w ostatnich latach promocja sportu masowego znacznie się nasiliła. Organizowane są biegi nie tylko na różnych dystansach, jak półmaratony, ultra, 10 km etc., ale też biegi dla dzieci, biegi z psami oraz wyścigi typu *nordic walking*¹¹. Najczęściej biegi organizowane są w celu uczczenia pamięci jakiegoś ważnego wydarzenia / okresu w historii, np. bieg „Pamiętaj z Nami!” przeprowadzany w Krakowie ulicami Kazimierza i Starego Miasta (szósta edycja w 2018 r. poświęcona została pamięci Żydów krakowskich

---

⁹ Więcej informacji znaleźć można w szczegółowych opracowaniach, np.: M. Jarosz; *Suplementy diety a zdrowie*, Warszawa 2008; F. Świdorski, *Żywność wygodna i żywność funkcjonalna*, Warszawa 1999; F. Delavier, M. Gundill, *Suplementy żywnościowe dla sportowców*, Łódź 2010; J. Hoberman, *Sports Physicians and the Doping Crisis In Elite Sports*, [w:] *Clinical Journal of Sport Medicine*, USA 12 (4) 2002.

¹⁰ E. Malchrowicz – Moško, „Biegaj i zwiedzaj” – podróże na maratony jako współczesny trend w turystyce kulturowej i turystyce sportowej, [w:] M. Kazimierzczak (red.), *Inspiracje sportem w turystyce kulturowej*, Poznań 2016.

¹¹ Marsz ze specjalnymi kijkami trekkingowymi (przyp. aut.).

i 75. Rocznicy likwidacji getta¹²), „Bieg zaślubin Polski z morzem” (Władysławowo – Puck) czy „Tropem Wilczym – Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych” (cała Polska). Historia nie jest jedynym motywem organizacji masowych imprez biegowych. Bardzo często biegi organizowane są w celach charytatywnych, w których opłata za pakiety startowe przekazywana jest na rzecz różnorodnych organizacji, np. „Bieg Wielkich Serc” wspierający zbórkę Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy lub w celu promowania postaw / organizacji o pozytywnym wydźwięku społecznym, jak np. „Krwiobieg” promujący honorowe krwiodawstwo.

Biegi na niewielkich dystansach ze względu na organizację masową i cykliczną przyciągają głównie mieszkańców danego miasta i okolic, ale już dystanse półmaratonu i maratonu są motywem zorganizowanych i zaplanowanych z wyprzedzeniem podróży. W ostatnich latach dużą popularnością cieszy się np. „Korona Polskich Półmaratonów” lub „Korona Polskich Maratonów”. Warunkiem jej otrzymania (w formie ozdobnego medalu) jest ukończenie min. pięciu biegów na danym dystansie¹³. Uczestnicy mają do wyboru zawody organizowane w kilku większych miastach.

Ta nowa forma rywalizacji przyciąga nie tylko osoby aktywne fizycznie, ale też wzbudza silne zainteresowanie władz poszczególnych miast pragnących przyciągnąć turystów, oraz sami sponsorzy dbający o reklamę danej marki. Biegi na dłuższych dystansach coraz częściej związane są z silnym przekazem medialnym, rywalizującym o przyciągnięcie konsumentów. Władze miast w celu zwiększenia wydatków turystów w sferze noclegowo – gastronomicznej promują wizerunek miasta i na pierwszy plan wysuwają atrakcje turystyczne, które mogą być idealnym miejscem odpoczynku po wysiłku fizycznym. Wyjazdy na samo wydarzenie sportowe nie bywa już celem samym w sobie, często zostaje połączone z czynnikiem turystycznym, takim jak zwiedzanie miasta i szeroko pojęta rekreacja¹⁴.

Osoby decydujące się na dłuższą przygodę z bieganiem nierzadko zaczynają się rozglądać za masowymi imprezami organizowanymi poza granicami kraju. Aktywna turystyka sportowa wkracza więc tu w swą najobszerniejszą formę – zorganizowany, dłuższy wyjazd turystyczny połączony zostaje z udziałem w wydarzeniu sportowym. Niemalże każdy biegacz zapytany o swój wymarzony start wymienia Maraton Nowojorski jako coś, co przeżyć należy. Portale społecznościowe i media odpowiadają na zapotrzebowanie rynku pomagając w zorganizowaniu takiej wycieczki. A jeśli ktoś już wyruszy do USA w celu wzięcia udziału w maratonie, nierzadko zostanie tam na dłużej, aby poznać jedno z najpopularniejszych miast Stanów Zjednoczonych.

Nawiązując do wspomnianej powyżej „Korony Polskich Półmaratonów / Maratonów”, powstał także projekt „Korona Maratonów Świata”, obejmująca listę najsłynniej-

¹² Strona internetowa Muzeum Historycznego Miasta Krakowa; <http://www.mhk.pl/aktualnosci/pamietaj-z-nami>.

¹³ Strona internetowa Polskiego Stowarzyszenia Biegów; <http://www.psb-biegi.com.pl>.

¹⁴ E. Malchrowicz – Moško, „Biegaj i zwiedzaj” – podróże na maratony jako współczesny trend w turystyce kulturowej i turystyce sportowej, dz. cyt.

szych maratonów na siedmiu kontynentach. Wydarzenie jest adresowane do wszystkich osób aktywnych pragnących połączyć biegowe hobby z ciekawością świata poprzez zwiedzanie różnych jego zakątków¹⁵.

Tradycyjne biegi, choć wciąż są najbardziej popularnym przejawem masowej turystyki sportowej, nie są dziś jedyną formą sportu masowego. Chęć wrażeń i poszukiwania czegoś nowego spowodował wzrost zainteresowania tzw. biegami terenowymi lub biegami ekstremalnymi. Tradycyjna formuła biegu połączona została tutaj z możliwością sprawdzenia swojej wytrzymałości fizycznej poprzez dodanie na trasę zawodów różnego rodzaju przeszkód angażujących dodatkowe partie mięśniowe. Organizatorzy prześcigają się w wymyślaniu nowych wyzwań czyhających na zawodników. I tak np. uczestnicy zmierzyć się muszą z pionowymi ścianami wymagającymi podciągania się lub wspinania, przeskakiwaniem przez obiekty czy przekraczaniem lodowatej wody lub sporych ilości błota. Najbardziej popularnym cyklem biegów terenowych organizowanych w całej Polsce jest „Runmageddon”. Uczestnicy żądni przygód nierzadko decydują się na podróże do innych miejscowości w celu wzięcia udziału w tej specyficznej formie przygody. Organizatorzy odpowiadając na zapotrzebowanie zapewniają dodatkowe atrakcje zachęcające do pozostania na dłużej w docelowym miejscu wydarzenia, jak np. potańcówki lub imprezy integracyjne. Co więcej, w roku bieżącym (2018 – przyp. aut.) odbył się pierwszy „Runmageddon Sahara”, który wiązał się ze zorganizowaną wyprawą sportowo – rekreacyjną do Maroka. „Runmageddon” ma wiele odpowiedników w poszczególnych miastach Polski, np. „Commando Race” w Krakowie lub „Bieg Morskiego Komandosa” w Gdyni. Również tutaj zgłaszają się chętni z całego kraju.

Bieganie jednakże nie jest jedyną formą rywalizacji dostępną w tak szerokiej skali dla amatorów. Coraz większym zainteresowaniem cieszą się obecnie różnego rodzaju sporty sylwetkowe. Nad atletyczną rzeźbą ciała jest w stanie pracować każdy miłośnik sportu, często wymieniając ją jako główny motyw podjęcia ćwiczeń fizycznych. Różnorodność maszyn dostępnych na siłowniach, oraz zwiększająca się z roku na rok liczba trenerów personalnych dodatkowo ułatwia to zadanie.

Dla osób zainteresowanych rywalizacją na tym polu również organizuje się cały szereg konkurencji. Przeprowadzane są targi fitness, podczas których sportowcy często mogą spróbować swoich sił np. w „Debiutach” organizowanych przez Polski Związek Kulturystryki, Fitness i Trójboju Siłowego. „Debiuty” są niewątpliwie jednym z największych wydarzeń w branży i przewidują rywalizację w różnych dziedzinach zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn, np. fitness kobiet, fitness mężczyzn, fitness sylwetkowe czy kulturystyka klasyczna (różne kategorie). W wydarzeniu organizowanym w Krakowie w 2018 r. wzięło udział ponad 500 osób z całej Polski¹⁶.

„Debiuty”, choć wzbudzające największe zainteresowanie nowych osób praktykujących sporty sylwetkowe, nie są jedynymi amatorskimi zawodami w tej dziedzinie. Przeprowadzane są np. Mistrzostwa Wielkopolski / Podkarpacia / (...) w Kulturystyce i Fit-

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Polski Związek Kulturystryki Fitness i Trójboju Siłowego: *Komunikat końcowy Debiuty PZKFITS*.

ness, czy innych poszczególnych regionów kraju, ale także Mistrzostwa Polski. Kolejnym wydarzeniem, które wzbudziło duże zainteresowanie były organizowane po raz pierwszy na terenie Polski zawody „Diamond Cup 2017 Katowice”, organizowane przez Międzynarodową Federację Kulturystyki i Fitness (IFBB)¹⁷.

Sporty sylwetkowe cieszą się dużym zainteresowaniem na całym świecie, a ich popularność nie ogranicza się tylko do ostatnich lat. Niebagatelnym wydarzeniem sportowym związanym z podróżami celem wzięcia udziału w zawodach są z całą pewnością Mistrzostwa Europy w Kulturystyce i Fitness oraz Mistrzostwa Świata. Najbardziej pożądanym osiągnięciem jest jednakże wypromowany m. in. za sprawą Arnolda Schwarzeneggera występ w „Mr. Olympia”, organizowanych także przez wspomnianą już IFBB. Z biegiem lat zmieniają się kryteria i zakres oceny, lecz prestiż imprezy pozostaje ten sam¹⁸. Zawody organizowane są w różnych miastach, jednakże zawsze odbywają się w Stanach Zjednoczonych.

Podsumowanie

Aktywna turystyka sportowa jest zjawiskiem znanym od wielu lat, w ciągu ostatniego stulecia nabrała jednak nowego znaczenia i wciąż zyskuje na popularności. Nawiązując do przeprowadzonych obserwacji można z całą pewnością stwierdzić, że liczba uczestników sportowych wydarzeń masowych zwiększa się z roku na rok, i trend ten będzie się w kolejnych latach utrzymywał. Popularność zdrowego trybu życia i promowanie wysportowanej sylwetki wpływa pozytywnie na liczbę osób zainteresowanych czynnym uczestnictwem w różnego rodzaju wydarzeniach sportowych. Wzrost zainteresowania rywalizacją sportową na poziomie amatorskim dostrzeżono również na poziomie organizatorskim, przez co należy rozumieć chęć promocji samych miast / regionów za pomocą ww. wydarzeń. Coraz częściej organizowane są dodatkowe atrakcje wokół samych zawodów zachęcające uczestników z dalszych części Polski, a nawet ze świata. Na takiej promocji skorzystać może cała baza turystyczna i gastronomiczna miasta – organizatora. Dodatkowo imprezy takie postrzegane są jako doskonałe narzędzie marketingowe dla różnorodnych firm związanych z branżą sportową, jak np. producentów sprzętu sportowego lub żywności dedykowanej osobom aktywnym fizycznie. W najbliższej przyszłości zalecane jest dogłębniejsze zbadanie zjawiska aktywnej turystyki sportowej jako nowego narzędzia marketingowego na poziomie nie tylko producentów, ale i miast – organizatorów.

Bibliografia

Dokumenty i akty prawne

IFBB Executive Council: *Komunikat 8/2017*, Madryt 2017.

¹⁷ IFBB Executive Council: *Komunikat 8/2017*, Madryt 2017.

¹⁸ *History of Mr. Olympia*, <http://www.ifbbpro.com/>.

Polski Związek Kultury Fitness i Trójboju Siłowego: *Komunikat końcowy Debiuty PZK-FiTS*, Kraków 2018.

Opracowania zwarte

Fedan R., Dyrda G., Wiśniewski M. (red.), *Wybrane problemy rozwoju sportu, turystyki i rekreacji*, Jarosław 2014.

Gibson H. J., *Sport tourism: a critical analysis of research*, Sport Management Review 1998.

Hadzik A., *Turystyka sportowa ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowych widowisk sportowych*, Katowice 2014.

Herodot, *Dzieje*, księga VI.

Kazimierczak M., Malchrowicz – Moško E., *Turystyka sportowa – specyfika i trendy rozwojowe*, [w:] *Folia Turistica nr 28 – 2013*, Kraków 2013.

Łanowski J., *Święte igrzyska olimpijskie*, Poznań 2000.

Malchrowicz – Moško E., „*Biegaj i zwiedzaj*” – *podróże na maratony jako współczesny trend w turystyce kulturowej i turystyce sportowej*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *Inspiracje sportem w turystyce kulturowej*, Poznań 2016.

Mokras – Grabowska J., *Aktywne formy turystyki – motywacje i poziom kwalifikacji uczestników. Podejście koncepcyjne i empiryczne*, [w:] *Turystyka sportowa. Społeczno – kulturowy potencjał i perspektywy rozwoju*, Poznań 2015.

Waśkowski Z. (red.), *Marketing imprez biegowych*, Poznań 2014.

Wiśniewski B., Socha R., Gracz M., *Zasadnicze problemy prawno - organizacyjne bezpieczeństwa masowych imprez sportowych*, Bielsko - Biała 2010.

Zawadzki K., *Ekonomiczne efekty organizacji wielkoformatowych wydarzeń sportowych*, Gdańsk 2017.

Netografia

History of Mr. Olympia, <http://www.ifbbpro.com/>.

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, <http://www.mhk.pl/aktualnosc/pamietaj-z-nami>.

Polskie Stowarzyszenie Biegów, <http://www.psb-biegi.com.pl>.